

Geschichte der Juden in Blatná.

Bearbeitet von
Fachlehrer Jan Kára, Blatná.

Nejstarší v Blatné uselý Žid byl Jarolým (Jeronym). Vypomáhal hraběti Václavovi z Rozdražova obilím a snad také penězi. Hrabě zmiňuje se o něm v dopise hraběnce r. 1622, aby v čas potřeby se na něho obrátila. Roku následujícího vypuknul v chalupě Jeronymově oheň. Shořelo 36 chalup a chlévů. Snad proto se Jeronym z města vystěhoval.

R. 1683 byl do B. přijat Salamoun Samuel Votický. Měl od vrchnosti pronajatou vinopalnu a draslárnu. Bydlel nedaleko panského dvora, kdež se stále ještě říká v Židovně. Cíně platil ročně 175 zl. a kontribuce 9 zl. Obchodoval plátnem, vlnou a zbožím kramářským. R. 1713, kdy byl v B. již 30 let, byl 50 roků star, jeho žena stula Kateřina a bylo jí 48 let. Syny měl: Isáka, 13 letého, Jakuba, 3 letého, dcery: Sárú, 15 letou, a Anelle, 3 letou. Pocházel z pokolení Levy.

Po něm byl v blatenské vinopalně Marek Votický, též z pokolení Levy. R. 1713 byl 38 let star, jeho žena Majdalena 34 let. Dcery měl Esteru, 15 letou, Krandl, 11 letou. Pachołka Josefa, 17 letého. Cíně platil 150 zl., kontribuce 7 zl. Obchodoval vlnou. Žil se též „flusářstvem“. Bydlel v B. 19 let.

Do města samého nastěhoval se první Žid teprve za hraběte Kolovratu, který koupil od blatenského sládky nově vystavenou šosevní chalupu, a usadil jej v ní r. 1696. Zdá se, že to byl jeden ze jmenovaných Votických. Hrabě dovolil mu v domu zříditi krám a obchodovati. Mohl také krávu držeti. R. 1697 bylo mu dovoleno, aby měl spojení s jiným Židem, Vocáskem, který mohl porážeti dobytek, začež měl odváděti vrchnosti 25 liber loje. R. 1708 ujednal řeznický cech, aby od datum tohoto buď velkého neb malého kusu, nýbrž cokoliv pro sebe potřebovati bude, to vše v krámcích masných košerovati a nic odjinud jim řezníkům ke škodě přinášeti moci mítí nemá, a to pod propadením 50 kop míš. se zavazuje. R. 1711 dne 22. května zapověděla mu vrchnost bití dobytka, jak velkého, tak malého. A řezníci blatenští mají, kdykoliv by požádal, jemu k vlastní potřebě jeho drobný dobytek jak i kdyby velký dobytek měli k zabiti, jemu oznámiti a takový též košerovati pro jeho vlastní potřebu dopustiti, k čemuž cech řeznický dobrovolně připustil a podotknuté vejminky požádal. Nemá ale žádný Žid tak i jiní na panství a tu v městě bydlící lidé na zkázu cechu řeznického masa pod propadením téhož, do města donášeti aneb v něm handl věsti.

R. 1702 bylo v B. 6 osob starších víc jak 10 let. R. 1716 měl Marek s Piseckými jakési opletání peněžní.

Hraběnka Černínová z Chudenic, paní na Lnářích, stěžuje si dne 17. května r. 1724 na blatenského Salamouna, že vzdor přísnému zakazu pod velikým trestem Židům v neděli a o svátcích ve vsích i v městech

Dějiny Židů v Blatné.

Zpracoval dle výpisků Msgra P. Jana Hille
odborný učitel Jan Kára v Blatné.

tech handl věsti a tím také domácí Židy k neposlušnosti onoho rozkazu vybízel. Žádala hraběte, aby mu to zakázal.

R. 1724 ustanovil hrabě Serenyi, kdyby od panského braku něco Židům rozděleno bylo, že oni mají zaplatiti Fleischtaxu, a kdyby dobytek cizí přiváděti a biliti, takový mohl cech řeznický contrabantýrovati, ale pro uvarování se takových příležitostí, Židi volní jsou takový brak, ostatně k vysekávání se nehodil, sami koupiti a dobytek má Židům moci kontraktu masných krámů býti dokonce zamezeno.

R. 1728 vyskytuje se Isak, Schulmeister v B.

R. 1733 dne 30. března žádal Ludvík Opolský, aby mohl ve svém domě Suchomelovském mítí Žida v krámě, a sice syna Salomena Votického, a aby tam ve všedních dnech obchod svůj věsti mohl.

Tomáš Hnětinka, purkmistr, a Pavel Šýček podávají vrchnosti stížnost písemní dne 11. dubna 1733, že Ludvík Opolský přijal Judu Salamouna do svého domu Nr. 151/202 a jemu ho pronajal. Ačkoliv Žid slíbil, že o nedělich a svátcích nebude handlovati, není však co věřiti. On může se v kvělnu uzavřiti a tu handlovati.

Jinak již od starých časů bývalo, že Židé v městě od předešlých mil. vrchnosti nikdy trpěni nebyli.

Důsledek stížnosti byl, že hrabě Židů v městě vůbec netrpěl a Juda Salamoun musel se z domu vystěhovati.

R. 1739 byl v B. Markus a po jeho smrti jeho vdova. R. 1748 žádal Vojtěch Růžička o panskou chalupu kde bydlela Marková Votická, a také ji obdržel.

Hraběnka Serenyiová nechtěla Židy trpěti na svém panství. V listině z r. 1774 se o tom pravi, že „ukázali se býti Blatenským škodliví“. Mnozí přestupovali proto na víru křesťanskou.

Dcera Isaka Votického rovněž dala se vyučiti ve víře katolické a pokřtiti, přijavši jméno Anna Alžběta. Provdala se pak za Josefa Bělčického, rovněž pokřtěného Žida, uselého později v Blatné. (Před r. 1728.)

R. 1739 pokřtěna byla v kostele blatenském Estera, dcera Lazara Maušla z Mirotic, a přijala jméno Šťastná Marie.

Jiný z rodu Votických byl Isak, který byl Jakubem Sollarem, vikářem bělčickým, v děkanském chrámu Páně v B. pokřtěn r. 1756. Obdržel jméno Jan Nepomuk a nové příjmení, složené z prvích slabik jeho šlechtických kmotrů, t. j. Senokol. Kmotry byli: hraběnka Serenyiová, Jan Nep. Nostic, Prokop hrabě Kolovrat.

R. 1778 dne 18. ledna byla pokřtěna 7 letá dívka, rozená v Blovicích, na jméno Markéta Opelková.

Mimo jmenovaného již Bělčického usadilo se v městě několik pokřtěných Židů, jako Blatenský, Tachovský (Tochovský?) a j.

Bedřich Bloch

Rb. Isidor Beck

Šimon Basch

Mates Konopka (Kafka?) snažil se usaditi v Blatné a koupiti si zde domek. Hraběnka ale nařídila, aby během osmi dnů i se synem Tomášem město opustili a šli ke svému pánu osekému. (10. ledna 1776.)

R. 1786 dne 25. září nalezen byl v blatenském lese v „Kupcovech“ zabiti Žid. Byl oděvu zbaven a ukryt v houšti.

R. 1787 žaloval Kaufman Mojzes jiné dva Židy mirotické, že na něho o jarmarce v B. veřejně vyhlašovali, že je jarmareční taškář a že o jarmarce v Miroticích ukradl jejich otci z kapsy 10 zl. a ještě na něj křičeli: Perte ho! Bije ho! To je taškář jarmareční. Na právu blatenským chtěli je po dobrém srovnati, ale jeden z obžalovaných strčil do Kaufmana, až upadl na zem, načež utekl. Potom se ale přece po dlouhém tahání srovnali. Zalovaní dali mu 4 zl. náhrady a právní útraty zaplatili.

Abý mohli obchodovati na trzích a jarmarecích, platili Židě rychtáři z osoby.

R. 1782 koupil Abraham Votický od Václava Vohryzky z dluhu domek váreční č. 121 se zahradou a kouskem pole. Hned jej zase prodal.

R. 1793 koupil Abraham Votický domek na Topiči v B., ale musel jej ihned zase prodati. Vrchnost ho nechtěla trpěti ve městě. S tím město nebylo spokojeno, jak vysvitá z následujícího usnesení: Usnesení městské rady blatenské: „Poněvadž J. C. Kr. majestátnost povoliti ráčila pod datum 13. Martii 1800, že v celém Království Českém 642 nových židovských familií znova se osaditi mohou, od celé početné obce usneseno a uzavřeno v sezení dne 24. Aprilis t. r. konaám, poněvadž bez toho v městě B. žádné židovstvo se nenachází, by se na vysoce

slavné c. kr. gubernium recurírovalo a tudý povolení se obdrželo, by se zde v městě familie židovské osaditi mohly.“

Přistěhovali se, příp. bydleli:

Stražák, obchodník, v l. 1808—1816, Kibian 1809, Salamoun Fischl 1811, Bloch Ezechiel 1813, Nathan Kohn 1813, Sattler David, obchodník, 1850.

Nájemci panské vinopalny a flusárny: Filip Beneš a Marek Beneš z Lomnice 1829, J. Winternic 1832, pak syn Max, Elias Popper 1850, Brumlík Abraham 1846, Israel Kafka 1842, pak bydlel v městě č. 22.

Jakub Ehrlich, řezník, bydlel Na sázkách 1842 a měl pronajaté myto. 1854 Fabriksmanipulant. Podobně bydlel v městě Herrmann Sonnenschein, obch. z Čekanic.

R. 1868 zařídil si Zuzák velký obchod obuví. R. 1900 přestěhoval se do Plzně.

R. 1869 postavili si školu s modlitebnou a obydlím pro rabína. Hřbitov nejbližší byl a jest v Mirovicích, okres Písek, a v Kasejovicích.

Nejvíce Židů bylo v městě r. 1890 (107), pak jich ubývalo, r. 1900 (83), nyní zde bydlí 8 rodin o 43 členech.

Rabíni a učitelé: Isidor Beck od 1. listopadu 1895 do 30. června 1911 a

Salomon Neumann od 1. listopadu 1911 do r. 1926.

Starostové: Jakub Kraus, Leopold Fantl, Šimon Basch a od r. 1912 pan Bedřich Bloch.

Ze Zábortu u Blatné pocházejí bratři Sabathové, z nichž jeden je členem kongresu ve Spoj. státech severoamerických, druhý známý soudce v Chicagu, USA.